

MBO-SCHOLEN AAN ZET

*Vorbereiding Kwaliteitsagenda
MBO 2019 - 2022*

INLEIDING

INLEIDING

Begin juni werd het manifest *En nu verder in de regio!* in ontvangst genomen door de MBO Raad en het ministerie van OCW. Uit diverse overleggen bleek dat de uitgangspunten in dit manifest een goede basis vormden voor het toewerken naar een Kwaliteitsagenda MBO 2019-2022. De volgende thema's behoeften hierbij een nadere uitwerking:

1. De definitie van de regio en de samenwerking en afstemming als er meerdere scholen in een regio zijn. Voor een aantal mbo-scholen is de regio namelijk het voedingsgebied of de branche waar de mbo-school actief is en is er geen geografische afbakening.
2. De wijze waarop de horizontale en verticale verantwoording wordt vormgegeven.
3. De invulling van de resultaatafhankelijke afspraken en de mate en wijze van concretisering van deze afspraken.
4. De totstandkoming van landelijke prioriteiten en de wijze waarop met deze prioriteiten wordt omgegaan.

Deze notitie verwoordt in onderdeel A de uitgangspunten van de Kwaliteitsagenda MBO 2019-2022 waarover in de voorbereiding consensus is ontstaan tussen vertegenwoordigers van de MBO Raad en van het ministerie van OCW. Die willen zij verdedigen bij de eigen interne besluitvorming. Een aantal punten vraagt een nadere bestuurlijk/politieke afweging. Deze zijn als vragen voor de onderhandelingstafel tussen de MBO Raad en het Ministerie van OCW opgenomen in onderdeel B. De uitwerking is vormgegeven op basis van interviews, expertsessies en werksessies in de maanden augustus tot en met november van dit jaar.

A large, light green, semi-transparent graphic of the letter 'A' is positioned on the left side of the page, extending from the top to the bottom. The background is a solid, vibrant green.

UITGANGSPUNTEN KWALITEITS- AGENDA MBO 2019-2022

A. UITGANGSPUNTEN KWALITEITSAGENDA MBO 2019-2022

Het middelbaar beroepsonderwijs werkt! In de mbo-scholen werken zo'n 450.000 studenten aan hun toekomst. Zij werken aan succes in leren, werken en leven: doorstroom naar een vervolgopleiding, loopbaanontwikkeling, en een bijdrage leveren aan de samenleving. Als gediplomeerd beroepsbeoefenaar zijn zij toegerust om mee te bewegen in ontwikkelingen en bij te dragen aan innovaties in bedrijven en instellingen. Binnen beroepsgerichte professionele ontwikkeling worden in de mbo-opleidingen studenten uitgedaagd om 21e-eeuwse vaardigheden te ontwikkelen.

Het ligt daarom voor de hand dat mbo-scholen gestimuleerd worden juist dit te realiseren. De mbo-scholen maken dit mogelijk door in te spelen op de belangrijke en actuele vragen in het werkgebied van de mbo-school. De beloftes die de scholen met het werkgebied willen realiseren vragen om een ambitieuze, eigentijdse en innovatieve invulling, uitmondend in een set van heldere afspraken die samen de kwaliteitsagenda vormen van de mbo-school. Met deze notitie wordt daaraan concreet invulling gegeven.

De strategische koers van de school vormt de basis voor de kwaliteitsagenda. Cruciaal is dat deze koers breed draagvlak heeft binnen de eigen organisatie én bij haar partners en in lijn is met het bovenstaande. Alleen dan kunnen vraagstukken in het werkgebied van de mbo-school leiden tot een werkbaar kwaliteitsagenda. Door ruimte te geven voor een school specifieke kwaliteitsagenda, komen de mbo-scholen nog beter in positie om het onderwijsaanbod beter af te stemmen op de (toekomstige) vraag van het afnemend werkveld. De kwaliteitsgelden als versnellers van de uitvoering van de strategie van de school. Het gaat in deze notitie om een duurzaam structureel budget per jaar. Een nader te bepalen deel van dit budget wordt daarbij aangemerkt als resultaatafhankelijk.

Aan de invulling van de Kwaliteitsagenda mbo voor de periode 2019 tot en met 2022 liggen tien uitgangspunten ten grondslag. Deze uitgangspunten beogen behulpzaam te zijn in de voorbereiding en de totstandkoming van de schoolspecifieke kwaliteitsagenda's. Essentie: leg het initiatief wat betreft de agendering bij de mbo-school en zorg ervoor dat de mbo-scholen daadwerkelijk in 2019 kunnen starten met de uitvoering van de gemaakte afspraken.

1 De kwaliteitsagenda vloeit voort uit de strategie van de school die breed gedragen wordt door haar interne en externe stakeholders

Het mbo werkt elke dag aan het verhogen van de kwaliteit van haar opleidingen. Vanuit de eigen strategie kiest de school welke ambities en doelen in de kwaliteitsagenda worden opgenomen. Hierover maakt zij één op één afspraken met de minister van OCW. Dit wordt vastgelegd in de kwaliteitsagenda van de mbo-school. Het gaat daarbij om speerpunten die in samenspraak met het werkgebied van de school zijn gemaakt gericht op specifieke vraagstukken in dit werkgebied. Deze kunnen ook resulteren in maatregelen op het gebied van onderwijskundige, personele en bedrijfskundige aspecten van de school, waarop de school verbetering, vernieuwing en/of innovatie behoeft. Aangesloten kan worden bij de resultaten van tevredenheidsonderzoeken onder studenten, leerbedrijven, medewerkers en onder alumni.

2 De kwaliteitsagenda wordt vormgegeven met de partners van de mbo-school

De kwaliteitsagenda maakt helder wat de school als haar werkgebied definieert. Onder werkgebied wordt verstaan het voedingsgebied van de mbo-school, het (regionaal) werkveld en omgeving van de mbo-school en haar relevante en natuurlijke partners en netwerk, inclusief mbo-scholen die in haar werkgebied

actief zijn. De organisatiegraad van het werkgebied van de mbo-school is verschillend en de wijze waarop met de relevante en natuurlijke partners wordt samengewerkt varieert. Onder partners worden uiteenlopende stakeholders verstaan variërend van gemeenten, bedrijven, provincies, maatschappelijke organisaties, overheidsinstellingen w.o. jeugdzorg, tot regionale (economic) platformen/boards, bedrijfstakorganisaties, vo- en hbo-scholen en collega mbo-scholen.

Met relevante partners wordt een kwaliteitsagenda gemaakt aan de hand van de gezamenlijk ervaren vraagstukken. Externe legitimatie is daarmee georganiseerd. Waar er meerdere scholen in hetzelfde werkgebied werkzaam zijn, voeren deze waar mogelijk onderling overleg over de maatschappelijke vraagstukken en de ambities en beloftes die zij hieraan verbinden. Er wordt waar mogelijk op onderdelen samengewerkt. Dit kan leiden tot een gedeeltelijk gezamenlijke kwaliteitsagenda. Omdat de kwaliteitsagenda gericht wordt op uiteenlopende ambities en beloftes is het waarschijnlijk dat deze met wisselende samenstellingen van partners wordt gerealiseerd. Per onderdeel van de kwaliteitsagenda kunnen daarom verschillende partners en samenwerkingsvormen aan de orde zijn. De kwaliteitsagenda maakt dit per thema inzichtelijk. Daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt wanneer, welke voortgang wordt beoogd en hoe deze voortgang wordt gemonitord. Dit laat onverlet dat elke mbo-school een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft in het realiseren van haar kwaliteitsagenda. De kwaliteitsagenda is immers een afspraak tussen de mbo-school en de minister.

3 De kwaliteitsagenda laat ruimte om specifieke doelgroepen te bedienen

---

Gezien de grote diversiteit aan studenten, vraagstukken en vormen van onderwijs in het mbo bieden de afspraken ruimte om de groepen waarvoor dit wenselijk is een extra impuls te geven. Het kan daarbij gaan om een accent op studenten van

de entree-opleiding tot en met niveau 4+ of om studenten die willen excelleren. Het mbo kent een breed palet van doelgroepen: gediplomeerde schoolverlaters, jonge werkzoekenden (starters), werkzoekenden, niet-uitkeringsgerechtigden (volwassen herstarters) en/of werkenden en alumni (volwassen doorstarters). De kwaliteitsagenda is gericht op de doelgroepen die prioriteit hebben in de eigen strategie.

4 De kwaliteitsagenda is gericht op het succes van de student op arbeidsmarkt, doorstroom in onderwijs en persoonsvorming

Deze drievoudige kwalificatie, in de wet verankerd, is de opdracht voor elke mbo-school. Een mbo-opleiding draagt bij aan vorming van studenten in hun professionele beroepsontwikkeling, persoonlijk talent en burgerschapsontwikkeling en zelfsturing in loopbaan. Een sterke startpositie van de student op de (internationale) arbeidsmarkt, in het hoger beroepsonderwijs en de samenleving is wat het mbo beoogt. Kortom, merkbaar voor studenten, bedrijven, hoger beroepsonderwijs en voor de aanleverende scholen, het voortgezet onderwijs (vmbo). De te maken kwaliteitsagenda versterkt aantoonbaar een deel of het geheel van deze drievoudige opdracht.

5 De kwaliteitsagenda is ambitieus, duurzaam en deels resultaatafhankelijk en vertaald in concrete beloftes

De kwaliteitsagenda is ambitieus, duurzaam én uitvoerbaar binnen de planperiode van 4 jaar. De uitvoerbaarheid wordt onderstreept door specifiek geformuleerde ambities, SMART¹ geoperationaliseerd en derhalve voor alle partners (en tussentijds) toetsbaar. Innovatie en vernieuwing van het onderwijs zijn een wezenlijk onderdeel van het verbeteren van de kwaliteit van het

1 Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdspecifiek; zie wijze van uitwerking in het manifest 'En nu verder in de regio!'. Zie ook bijlage 2 Werkwijze totstandkoming kwaliteitsagenda.

onderwijs. Dit vraagt om ruimte voor experimenten. Om ruimte te creëren voor experimenten waarbij de resultaten moeilijk zijn te voorspellen, is een substantieel deel van de kwaliteitsmiddelen beschikbaar als investeringsbudget. Daarnaast is een nader te bepalen deel van het budget resultaatafhankelijk.

Het opstellen van een kwaliteitsagenda met voldoende ambitie wordt gestimuleerd door:

1. het gezamenlijk organiseren van en commitment uitspreken op de (onderdelen) van de kwaliteitsagenda door de partners van de school;
2. ruimte toe te laten voor experimenteren. Ook als niet alle resultaten gehaald worden, kan de realisatie van de kwaliteitsagenda positief beoordeeld worden;
3. facultatieve intercollegiale voorbereidende gesprekken met andere scholen.

Een voorbeeld van experimenteren is het opzetten van een praktijkgericht leerarrangement in een hybride leeromgeving dat bijdraagt aan een nieuwe vorm van onderwijs waarin leren en werken stevig is vervlochten. De voordelen worden gezien maar ze zijn vooraf moeilijk concreet te maken. Leidend in het waarmaken van kwaliteitsbeloftes door de school, is het blijvend en merkbaar effect voor de studenten, docenten en het werkveld; interne én externe duurzaamheid vormen de drijfveer.

Vooraf wordt een toetsingskader, c.q. waarderingskader, opgesteld op basis waarvan de kwaliteitsagenda wordt getoetst. Een externe commissie beoordeelt de kwaliteitsagenda van de afzonderlijke mbo-school op basis van het toetsingskader en een gesprek. In dit gesprek kan de school desgewenst haar relevante partners een ondersteunende rol geven. De externe commissie geeft vervolgens advies aan de minister van OCW. De minister van OCW accordeert de kwaliteitsagenda. Het kader kent de volgende uitgangspunten:

1. De nul-situatie van de mbo-school vormt het uitgangspunt; het gaat om het aantoonbaar maken van de bijdrage van de school in de

ontwikkeling van haar werkgebied. Hierbij wordt getoetst of er sprake is van voldoende ambitie;

2. De kwaliteitsagenda wordt SMART gemaakt. Hoe duidelijker de school haar resultaten definieert, hoe meer regie zij heeft in de beoordeling van de resultaten. Dit vindt plaats door het uitwerken van:
  - a. concrete ambities en beloftes;
  - b. de wijze waarop samengewerkt wordt met de partners;
  - c. voor welke doelgroep(en);
  - d. het beoogde effect;
  - e. de benodigde middelen;
  - f. de wijze van verantwoording;
3. De benodigde combinatie van inspanning én effect/outcome dient zichtbaar gericht te zijn op de ontwikkeling van en innovatie van het werkgebied van de school;
4. De beoogde resultaten worden kwalitatief en kwantitatief uitgewerkt. Aangemoedigd wordt gebruik te maken van bandbreedtes bij het formuleren van de resultaten;
5. De kwaliteitsagenda maakt inzichtelijk hoe de mbo-school de beoogde jaarlijkse voortgang aantoont;
6. Het effect moet zowel extern als intern helder en merkbaar zijn en een duurzaam karakter hebben (wat merken studenten er bijvoorbeeld van).

6 De kwaliteitsagenda sluit aan op de P&C-cyclus van de school en verantwoording vindt plaats in het jaarverslag

Door de kwaliteitsagenda in te passen in de jaarplanning van de scholen wordt de administratieve last beperkt en volgen zij het ritme van planning en control van de school. Zowel de verantwoording aan partners (horizontale verantwoording) als aan de landelijke stakeholders (verticale verantwoording), vindt plaats in het geïntegreerd jaardocument. Er is derhalve geen sprake van afzonderlijke verantwoordingsstromen op andere momenten in het jaar

(principe van single audit). Het bij wet ingestelde jaarverslag van de school is het primaire verantwoordingsdocument aan stakeholders over de kwaliteitsagenda van de school. Per onderwerp wordt de ontwikkeling en voortgang opgenomen in het geïntegreerd jaarverslag. Indien de kwaliteitsagenda tot stand komt met verschillende samenstellingen van partners, neemt de mbo-school een samenvatting op van de voortgang van de kwaliteitsagenda (meervoudig perspectief).

Horizontale verantwoording vindt plaats door beoordeling van de voortgang van de realisatie van de ambities en beloftes door de mbo-school en haar partners. Om in de verticale verantwoording te kunnen steunen op de horizontale verantwoording, is het van belang de verschillende wijzen van verantwoording expliciet te maken, onder andere in het jaarverslag.

7 De realisatie van de kwaliteitsagenda wordt door een externe commissie tussentijds gemonitord en na 2022 beoordeeld

De uitvoering en het realiseren van de ambities en beloftes worden tijdens de duur van de kwaliteitsagenda gemonitord en eind 2022 gewogen en beoordeeld door een externe commissie onder auspiciën en in opdracht van het ministerie van OCW. Deze verticale verantwoording vindt plaats op basis van de in de kwaliteitsagenda geformuleerde ambities. Beoordeeld wordt of het aantoonbare effect in lijn is met de vastgestelde kwaliteitsagenda.

De externe commissie beoordeelt de resultaten van de integrale kwaliteitsagenda waarbij de balans tussen inspanning, besteding van middelen en resultaten wordt gewogen. De specifieke context én in hoeverre resultaten toerekenbaar zijn aan de school worden in de beoordeling meegewogen. Uitgangspunt is dat omstandigheden kunnen leiden tot het niet halen van alle resultaten en/of behalen van andere resultaten. Er kan tussen onderdelen van de kwaliteitsagenda gecompenseerd worden. De externe commissie kan voor haar

beoordeling aanvullende informatie vragen of in gesprek gaan met partners van de mbo-school over de totstandkoming van de resultaten.

Rol externe commissie^{2,3}

1. Richt een externe commissie in waarvan de leden door de minister worden benoemd. Voorzie in een (gezaghebbend) voorzitter aangevuld met andere leden die de opdracht krijgen te beoordelen, monitoren en adviseren. Geef de voorzitter de opdracht de externe commissie te formeren met mensen die:
  - kennis hebben van zaken;
  - inzicht hebben in en gevoel hebben voor het mbo;
  - onafhankelijk zijn, dus geen banden hebben met OCW dan wel de MBO Raad, mbo-scholen of andere relevante belangenorganisaties;
2. Combineer de functies van beoordeling, monitoring, advisering en critical friend. Uiteraard is het noodzakelijk commissieleden te hebben die het vermogen hebben de verschillende functies te combineren, zonder dat een van de functies in het gedrang komt;
3. Laat de commissie zijn werkzaamheden op een onafhankelijke wijze uitvoeren;
4. Geef de externe commissie de volgende opdracht:
  - a. Draag bij aan de totstandkoming van een definitief toetsingskader dat door OCW kan worden vastgesteld en worden omgezet in een beleidsregel;
  - b. Voer een gesprek met elke mbo-school over de concept kwaliteitsagenda, zodat er bij de start sprake is van directe communicatie tussen school en commissie;
  - c. Leg bevindingen vast over de kwaliteitsagenda in een adviesbrief, op basis waarvan de school het plan bijstelt en vervolgens definitief maakt;

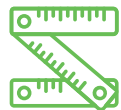
2 NB nadat is vastgesteld hoe met de middelenverdeling wordt omgegaan, worden onderstaande uitgangspunten nogmaals bevestigd.

3 Het proces om te komen tot een externe commissie is opgenomen in bijlage 1

- d. Kom tot een beoordeling van de Kwaliteitsagenda 2019 - 2022 per mbo-school;
- e. Stel jaarlijks een rapportage op van de voortgang van de kwaliteitsagenda's op sectorniveau op basis van de geïntegreerde jaarverslagen en de (procesmatige) ervaring van de commissie met de gesprekken;
- f. Voer mid-term review gesprekken per mbo-school waarbij zo nodig over bijstelling van de kwaliteitsagenda kan worden gesproken;
- g. Kom tot een beoordeling van de tussentijdse resultaten;
- h. Voer eindgesprekken per mbo-school;
- i. Kom tot een eindbeoordeling gebaseerd op de vergelijking van de resultaten met de ambities en beloftes verwoord in de kwaliteitsagenda;
- j. Bied de mogelijkheid om in de tussenliggende jaren een voortgangsgesprek met de mbo-scholen te voeren indien die daarom verzoeken. Organiseer een werkwijze waarbij de commissie de specifieke context van de mbo-school kan vaststellen. Een bezoek aan de scholen kan daar onderdeel van zijn.

De kwaliteitsagenda kent een mid-term review en kan tussentijds bijgesteld worden

Omdat het tempo waarop ontwikkelingen zich voordoen hoog ligt, moeten de scholen openstaan voor nieuwe ontwikkelingen en daarop snel kunnen anticiperen. Dat kan in de mid-term review leiden tot bijstelling van de kwaliteitsagenda (in resultaat of tempo) maar steeds in het licht van de eerder gemaakte afspraken, om zo duurzaam bij te dragen aan de ontwikkeling van het mbo. Flexibele continuïteit is het adagium.

Bijstelling van de beloftes vindt plaats in overleg met de externe commissie en wordt geaccordeerd door de minister van OCW. Daar waar bijstelling nodig is, geeft de mbo-school hiervan een onderbouwing. De mbo-school gaat daarbij in op de achtergrond van de ontwikkelingen en maakt expliciet wat de aard hiervan is. Te denken valt aan externe ontwikkelingen op economisch of sociaal gebied, onderwijsontwikkelingen in de beroepskolom, ontwikkelingen in de samenwerkingen met andere mbo-scholen of interne ontwikkelingen.

9 De toekenning van de kwaliteitsmiddelen vindt plaats op basis van een stabiel kader

---

De toekenning van de kwaliteitsmiddelen vindt plaats op basis van een stabiel perspectief dat is afgeleid van de meerjarenbegroting van het ministerie van OCW. Op basis van de goedkeuring van de kwaliteitsagenda vindt jaarlijks een toekenning plaats. Na positieve beoordeling wordt in 2019 de eerste tranche van het investeringsdeel toegekend aan de mbo-school. De volgende tranches van het investeringsdeel volgen in 2020-2022.

Na 2 jaar (begin 2021) volgt een mid-term review door de externe commissie op basis van het geïntegreerd jaarverslag en een gesprek met de mbo-school.

Na 4 jaar (na 2022) wordt de realisatie van de kwaliteitsagenda integraal beoordeeld. Bij een positieve beoordeling vindt toekenning plaats van de resultaatafhankelijke middelen voor de jaren 2021 en 2022.

10 De kwaliteitsagenda biedt ruimte voor landelijke speerpunten

---

De kwaliteitsagenda kent een maatwerk karakter. Tegelijkertijd zal de minister van OCW aan de scholen vragen om in hun eigen context tot een uitwerking en inpassing te komen van landelijke speerpunten. Er wordt door de mbo-school per landelijk speerpunt een ambitie opgenomen in haar kwaliteitsagenda.

De uitgangspositie van de school is het vertrekpunt voor de gewenste en benodigde ontwikkeling en de afspraak die hierover met de minister wordt gemaakt. Het gaat hierbij om een beperkt aantal speerpunten.

A large, stylized, light orange letter 'B' is positioned on the left side of the page, partially overlapping the text. The background is a solid, vibrant orange color.

VRAGEN VOOR DE ONDERHANDELINGSTAFEL

B. VRAGEN VOOR DE ONDERHANDELINGSTAFEL

Met deze 10 uitgangspunten bestaat over een groot deel van de uitwerking van de kwaliteitsagenda overeenstemming. Over een aantal punten bestaat nog geen overeenstemming en behoeven nadere bestuurlijke/politieke afweging. Deze punten zijn hieronder als vragen opgenomen en dienen als input voor de onderhandelingstafel tussen de MBO Raad en het Ministerie van OCW. Bij een aantal van deze vragen is door Turner een advies geformuleerd.

Openstaande vragen

1. Welk deel van het budget⁴ is resultaatafhankelijk en hoe wordt deze op welke moment verdeeld?

2. Hoe groot is het investeringsdeel in 2019, 2020, 2021 en 2022?

3. Wanneer vindt toekenning (beschikking én betaling) plaats van de investeringsdelen?

4. Wanneer en hoe vindt toekenning (beschikking én betaling) plaats van de resultaatafhankelijke delen?

Advies Turner: Maak onderscheid in de beoordeling bij de mid-term review en de eindbeoordeling en maak in beide gevallen gebruik van een classificatie van ‘binnen de norm’ en ‘onder de norm’. Zie uitwerking hieronder.

Mid-term review:

- a. Bij een beoordeling binnen de norm volgt een onvoorwaardelijke toekenning van het resultaatafhankelijk deel van de middelen voor de jaren 2019 en 2020.

⁴ Ten aanzien van het duurzaam structureel budget van ca. € 400 miljoen per jaar dat geormerkt wordt ten behoeve van de Kwaliteitsagenda, wordt aangesloten bij de rijksbegroting voor 2018: *Miljoenennota 2018, deel viii Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onderdeel D. Budgettaire gevolgen van beleid en budgetflexibiliteit*, Referentie: Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 34 775 VIII, nr. 2, pagina 48 e.v., Ministerie van Financiën, Den Haag, 19 september 2017

- b. Indien de school onder de norm beoordeeld wordt, gaat zij in overleg met de externe commissie. Samen wordt bekeken waarom resultaten niet zijn gehaald en wat nodig is om dit alsnog te bewerkstelligen, dan wel welke bijstellingen nodig zijn als gevolg van onvoorziene ontwikkelingen. Er volgt in dit geval een voorwaardelijke toekenning voor de jaren 2019 en 2020. Door niet direct over te gaan tot financiële kortingen, heeft de school bij een voorwaardelijke toekenning de kans de doelen alsnog te realiseren.

Eindbeoordeling:

- c. Bij een beoordeling binnen de norm volgt een onvoorwaardelijke toekenning van het resultaatafhankelijk deel van de middelen voor de jaren 2021 en 2022. De beoordeling 'binnen de norm' gaat er van uit de ambities en beloftes van de kwaliteitsagenda binnen een zekere bandbreedte gerealiseerd zijn. Te denken valt daarbij aan een bandbreedte van 65 tot 100%.
- d. Bij de beoordeling onder de norm ontvangt de school geen resultaatafhankelijke middelen.

Overwegingen:

- e. Als de resultaten door de inspanning van de onderwijsinstelling buitengewoon goed zijn dan wordt dit beloond met een groter aandeel van de resultaatafhankelijke middelen.
- f. Laat de hoogte van het ambitieniveau van de kwaliteitsagenda meewegen in de integrale beoordeling door de externe commissie.

5. Blijven de middelen die niet worden toegekend, beschikbaar voor de mbo-sector?

Advies Turner: Verdeel de middelen die niet zijn toegekend naar rato van het aantal studenten over de mbo-scholen met een positieve beoordeling.

6. **Wat zijn de landelijke speerpunten? Kan de school zelf bepalen hoeveel middelen er per speerpunt wordt geïnvesteerd?**

Advies Turner: Maak het mogelijk de school gemotiveerd te laten besluiten een landelijk speerpunt niet op te nemen in de kwaliteitsagenda. Stel de school daarbij in staat zelf de keuze te maken hoeveel middelen er per landelijk speerpunt worden geïnvesteerd.

7. **Wat is de planning voor de totstandkoming van de kwaliteitsagenda's van de mbo-scholen voor de periode 2019-2022**

Advies Turner: In de laatste weken werd duidelijk dat de planning zoals deze is doorgenomen en uitgewerkt (zie bijlage 1), bijzonder ambitieus is. Ons advies is daarom te kiezen voor een spoedige, maar vooral zorgvuldige implementatie. Ga daarom uit van de startdatum van 1 augustus 2019 i.p.v. 1 januari 2019. Daar is nog een goede reden voor. De afronding van de kwaliteitsafspraken tot en met 2018 vraagt de nodige aandacht. Die overlapt dan minder met de opstelling van de nieuwe. Ook is er meer ruimte verworvenheden over te nemen.

Op basis van een analyse van de feiten en ervaringen opgedaan met het arrangement kwaliteitsafspraken mbo 2015/2019 door MBO in Bedrijf blijkt dat 1 augustus 2019 een goede startdatum is. Daarbij is het voorwaardelijk dat alle voorbereidingen, dus inclusief planproductie en planbeoordeling, zijn afgerond. Hierbij kan globaal onderstaande fasering worden gehanteerd:

- *December 2017 - juli 2018:* onderhandelingen tussen MBO Raad en ministerie OCW, voorbereidingen door ministerie van OCW (o.a. toetsingskader en benoemen externe commissie) en voorbereidingen van de mbo-scholen (herijken strategie, gesprekken voeren met interne en externe partners);

- *September 2018 tot december 2018*: opstellen en afstemmen kwaliteitsagenda door de mbo-school;
- *December 2018 - juni 2019*: beoordeling van de kwaliteitsagenda's door de externe commissie inclusief het voeren van gesprekken met elk van de individuele mbo-scholen en het mogelijk aanscherpen van het plan door de mbo-school.

Stel daarbij het budget per januari 2019 beschikbaar zodat het financieringskader stabiel blijft. Overweeg de eerste € 200 miljoen over de periode 1-1-2019 t/m 1-8-2019 ongeclausuleerd en onvoorwaardelijk toe te kennen aan de mbo-scholen.

BIJLAGE 2

WERKWIJZE TOTSTANDKOMING KWALITEITSAGENDA⁵

BELOFTE Wat is de ambitie: vanuit eigen strategie en vanuit externe ontwikkelingen	SAMENWERKEN Welke afspraken met welke partners: wie, wat, wanneer en wel/niet met regionale deal	DOELGROEPEN Voor wie is het bedoeld: starters, herstarters en/of doorstarters
CHECK: ☐ Regionale ontwikkelingen ☐ Landelijke/politieke ontwikkelingen ☐ Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen (gekoppeld aan externe ontwikkelingen) ☐ 3-voudige kwalificatie – leren, werken en leven ☐ Wanneer zelf tevreden	CHECK: ☐ Samenwerken/details uitwerken met partners, zorg voor externe legitimatie van (regionale) partners ☐ Kwaliteitsafspraken onderdeel van regionale agenda ☐ Consultatie collega mbo-scholen ☐ Afspraken zijn gericht op het 'wat'. ☐ Het 'hoe' komt bij operationalise- ren van de afspraken	CHECK: ☐ Incentives zijn gericht op de doelgroepen zoals verwoord in de eigen strategische agenda

⁵ Bron: manifest *En nu verder in de regio! Mbo-scholen aan zet op weg naar kwaliteitsafspraken in het mbo 2019-2022*, door Denktank 5 mbo-scholen, 9 juni 2017

EFFECT Wat is er merkbaar: kwalitatief en/of kwantitatief en is het duurzaam	BUDGET Hoe groot is de investering: € en/of %	VERANTWOORDING Hoe ingericht: landelijk en richting regionale partners
<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>CHECK:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Maximaal 25% is resultaatafhankelijk ☐ Duidelijk effect extern en intern ☐ Duurzaamheid van de ambities ☐ Tussentijdse resultaten 	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>CHECK:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Investering is 10% van het totale budget ☐ Minimaal 80% is gericht op regionale speerpunten 	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>CHECK:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Voorkom onnodige administratieve lasten

BIJLAGE 3

OVERZICHTEN MET DEELNEMERS EXPERTSESSIES, GEÏNTERVIEWDEN EN DEELNEMERS WERKSESSIES

Expertsessie 1 - 21 augustus 2017

Verlag: *Opbrengsten expertsessie kwaliteitsafspraken in de regio, 24 augustus 2017*

Organisaties	Personen
Beroepsvereniging opleiders mbo	Anniek van Anraad
Beroepsvereniging opleiders mbo	Marjolein Held
Centre of Expertise Water Technology Hogeschool VHL	Gerard Adema
Clusisus College	Rien van Tilburg
MBO Raad	José Faber
MBO Raad	Henk Kuppens
MBO School Nimeto Utrecht	Frans Veul
Ministerie van OCW	Sander Balje
Ministerie van OCW	Stef Beek
Ministerie van OCW	Amnon Owed
Ministerie van OCW	Inge Vossenaar
N.v.t.	Frans Leijnse
ROC Midden Nederland	Vincent de Bijl
Scalda	Wim Schuitema
Summa College	Marjolijn Kleingeld
<i>Organisatie MBO Raad en Ministerie van OCW</i>	<i>Henk Kuppens, Stef Beek en Amnon Owed</i>

Expertsessie 2 – 26 september 2017

Verslag: *Presentatie uitwerking Kwaliteitsagenda*, 4 oktober 2017

Organisatie	Persoon
Beroepsvereniging opleiders mbo	Marjolein Held
Clusius College	Joost Emmerik
Clusius college	Rien van Tilburg
Deltion College	Marije van Moerkerk
Koning Willem 1 College	Joost van der Staak
MBO Raad	Henk Kuppens
MBO Raad	Pierre Veelenturf
mboRijnland	Clemens de Waal
mboRijnland	Marjet Zorge
Ministerie van OCW	Marcel Goedhart
Ministerie van OCW	Arjan Uwland
Ministerie van OCW	Inge Vossenaar
Noorderpoort	Wim van de Pol
Nova College	Pim Verbeek
ROC Midden Nederland	Diana Harinck
ROC van Amsterdam / ROC van Flevoland	Gerrit Vreugdenhil
ROC van Twente	John van der Vegt
ROC van Twente	Peter Weusthof
Twente Board	Hendrik Haaksema
<i>Organisatie en begeleiding door Turner</i>	<i>Alex Crezee en Annelieke van Schie</i>

Interviews en werksessie 1 en 2

Verslag: *Kwaliteitsagenda MBO 2019-2022 - integratie uitgangspunten en uitwerking thema's*, 2 november 2017

Organisatie	Persoon	Interview	Werksessie 1 26 okt. 2017	Werksessie 2 8 nov. 2017
Albeda	René Louwerse	✓	✓	
Clusisus College	Rien van Tilburg	✓	✓	✓
Da Vinci College	Peter Vrancken	✓	✓	✓
Grafisch Lyceum Utrecht	Sandra Beentjes	✓		
Hoornbeek College	Willem de Potter		✓	✓
Hout- en Meubileringscollege	Frans Veringa	✓	✓	✓
Koning Willem 1 College	Jeanette Noordijk	✓	✓	
MBO Raad	José Faber		✓	
MBO Raad	Henk Kuppens		✓	✓
MBO Raad	Pierre Veelenturf			✓
Ministerie van OCW	Sander Baljé	✓		
Ministerie van OCW	Stef Beek		✓	✓
Ministerie van OCW	Bas Derks		✓	✓
Ministerie van OCW	Inge Vossenaar	✓	✓	✓
Noorderpoort	Wim van de Pol	✓		✓
Rijn IJssel	Kitty Oirbons	✓	✓	
ROC de Leijgraaf	Karin Visser			✓
ROC Friese Poort	Eef Bruinsma	✓		
ROC Friese Poort	Remco Meijerink	✓		✓

Organisatie	Persoon	Interview	Werk sessie 1 26 okt. 2017	Werk sessie 2 8 nov. 2017
ROC Mondriaan	Hans Camps	✓		
ROC van Amsterdam / ROC van Flevoland	Gerrit Vreugdenhil	✓		
ROC van Twente	John van der Vegt	✓	✓	✓
ROC van Twente	Peter Weusthof	✓		✓
Summa College	Marjolijn Kleingeld			✓
VNO-NCW / MBK- Nederland	Gertrud van Erp	✓		
<i>Begeleiding door Turner</i>	<i>Alex Crezee en Annelieke van Schie</i>			

